

Rattus Leerkrachten- dossier

riolenmuseum

15.09.23
16.06.24

Hallo,

Ik ben Rattus en ik zal uw gids zijn tijdens uw bezoek aan het Riolenmuseum. Ik neem het museum over van 15 september 2023 tot 16 juni 2024 om u meer te vertellen over mijn gewoonten, mijn gedrag, mijn anatomie en hoe ik samenwoon met de mensen.

Sommige van uw leerlingen vinden me waarschijnlijk walgelijk, terwijl anderen me misschien als huisdier hebben geadopteerd. In beide gevallen laat ik niemand onverschillig en ben ik vastberaden om jullie mee te nemen naar mijn favoriete plek in de stad: de riolen!

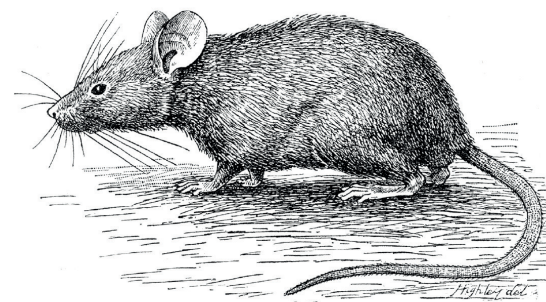
Om uw bezoek met uw klas optimaal voor te bereiden, vindt u hieronder de thema's die worden behandeld in de tijdelijke tentoonstelling "Rattus". De panelen zijn ontworpen met verschillende leesniveaus om zowel gezinnen als scholen tegemoet te komen.

1. RATTUS LAB

Deze ruimte is ideaal voor de natuurliefhebbers, toekomstige biologen of opkomende wetenschappers. We duiken hier in de biologie, ecologie en het gedrag van de bruine rat (wetenschappelijke naam: *Rattus norvegicus*).

Opgezette dieren, een spel over de classificatie van de rat, interactieve opstellingen, illustraties en afbeeldingen, evenals een video van de fotograaf Thomas Jean (La Minute Sauvage); dit alles om hen de wereld van Rattus te laten ontdekken, zonder vooroordelen.

Ze zullen begrijpen waarom hij tot de groep van de knaagdieren behoort, waar hij leeft, hoe hij met zijn soortgenoten omgaat en hoe ze hem kunnen onderscheiden van een muis of de zwarte rat. Kunt u trouwens raden bij welke dieren de silhouetten hiernaast horen?

2. RATTUS VS HOMO DETRITUS

De aanwezigheid van de bruine rat in steden is vrij gemakkelijk te verklaren als we om ons heen kijken: afval, overvolle vuilnisbakken, voedselresten die in de riolering worden gegooid... De stad is een all-you-can-eat buffet voor dit onbemide kleine knaagdier.

Maar wat is zijn plaats in de stedelijke voedselketen? En hoe komt het dat hij zoveel schade kan aanrichten door aan onze spullen te knagen? U vindt het antwoord op deze vragen in dit hoofdstuk van de tentoonstelling.

Als voorproefje: Voor welke items op de lijst heeft hij tanden die sterk genoeg zijn?

Afstandsbediening

Loden buis

Marseillezeep

Schuimrubberen buis

3. DOOD AAN DE RATTEN

Komt u langs met kleine kinderen? Let op, misschien zijn sommige dingen gevoelig.

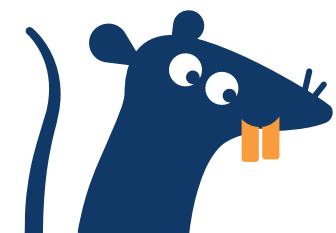
Deze "martelkamer" laat de angstaanjagende diversiteit aan uitroeingsstrategieën voor ratten zien die de mens doorheen de eeuwen heeft toegepast.

4. STATUS ONGEWENST (SCHADELIJK)

De rat wordt als ongewenst beschouwd in onze westerse samenleving, die bestrijdingscampagnes accepteert - en zelfs aanmoedigt. Aan het roer staan de rattenverdelgers. Een beroep dat al eeuwen bestaat, maar toch nog zeer onbekend is. Een selectie van interviews met verschillende professionele rattenverdelgers helpt om dit beroep beter te begrijpen.

Aangezien er slechts twee luisterinstallaties zijn, vindt u hieronder enkele tips of anekdotes die de rattenverdelgers met ons hebben gedeeld (vertaald uit het Frans):

"Probeer ervoor te zorgen dat ratten geen toegang hebben tot voedsel, dat zo vrijgevig wordt achtergelaten door inwoners of het ophaalsysteem voor vuilnis."

“Het belangrijkste is om de ingangen te lokaliseren waardoor ratten toegang krijgen. Zien of de riolering in goede staat verkeert, of niet, en de bewoners vragen deze te herstellen indien nodig. De bedoeling is dat mensen zelf verantwoordelijkheid nemen, dat ze niet volledig afhankelijk zijn en zeggen ‘los ons rat-tenprobleem op’. Ze maken zelf deel uit van de oplossing.”

“Als je op hun pad staat, gaan ze misschien langs je heen, maar ze vallen niet aan. Ik ben nog nooit door een rat aangevallen. Ik heb wel eens ratten zien vechten en gillen, maar ze hebben nog nooit iemand aangevallen.”

“Als je het gat niet kunt afsluiten waar de ratten doorheen komen, zullen we lokaas plaatsen. Het lokaas zal eigenlijk eten zijn voor de rat. Ratten zijn behoorlijk gulzig, dus ze zullen het lokaas eten en enkele dagen later zullen ze sterven. Ze kunnen dan geen verband leggen tussen wat ze hebben gegeten en het gif dat ze hebben ingenomen.”

Dit gevoel van de noodzaak om rattenpopulaties te bedwingen komt meestal voort uit al dan niet gegronde angst voor een mogelijke plaag. Hoeveel ratten zijn er volgens u in Brussel?

.....

In deze ruimte zullen de leerlingen beseffen dat de vooroordelen over de voortplanting van ratten en hun aantal in de stad hardnekkig zijn. Er zijn inderdaad geen wetenschappelijke studies die ons het cijfer, waar er zoveel over gespeculeerd wordt, kunnen geven.

5. RATTENSMOELEN

Daal met uw leerlingen af naar de onderbuik van de stad en volg de overdekte Zenne (*let op: werkzaamheden zijn gepland t.e.m december 2023, wat het zicht op de Zenne belemmert*). Sla vervolgens af naar de rioolcollector van de Bergensesteenweg. Daar krijgen uw leerlingen de mogelijkheid om een buitengewone kunstgalerie te bezoeken. Het is namelijk op deze plek dat Thomas Jean (La Minute Sauvage) zijn foto's van Brusselse ratten tentoonstelt. Na maandenlang op de loer te hebben gelegen voor dit kleine knaagdier, is het hem gelukt om te laten zien hoe het zich heeft aangepast aan het stadsleven. Deze foto's geven ons een andere kijk op de rat waar we, soms onbewust, mee samenleven...

Welke drie adjectieven komen in u op om de rat te beschrijven?

1 :

2 :

3 :

6. ZIEKTEVERSPREIDERS?

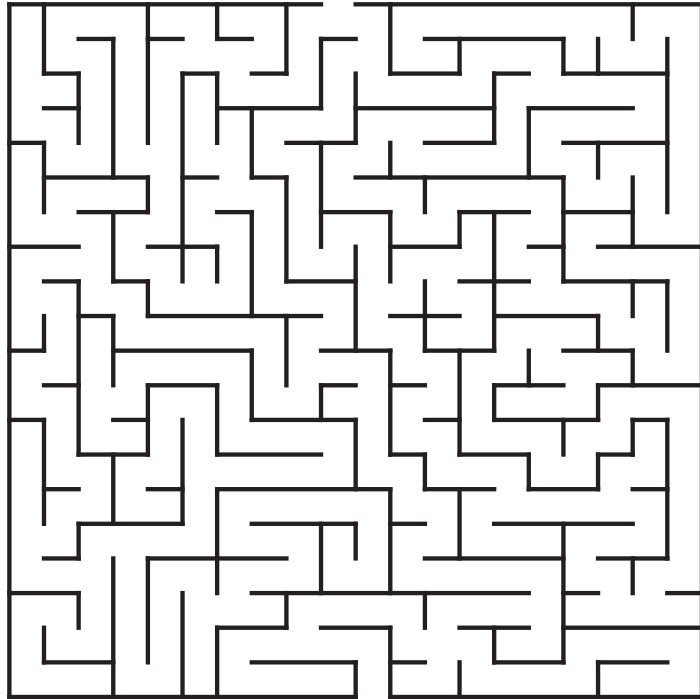
Mensen denken vaak dat ik een broeinest van ziektekiemen ben, gewoon omdat ik in de riolen leef! Wees niet paRATnoïde en kom ontdekken wat er echt aan de hand is in de beroemde "zaal van de rioolwerkers".

7. LABORATTEN

De laboratoriumrat, je weet wel, die meestal wit is met rode ogen en die zijn weg moet vinden in een doolhof? Wel, dat ben ik, *Rattus norvegicus*. Ik hoef niet te zeggen dat zonder mij de biomedische wetenschappen, kankeronderzoek, het effect van nieuwe medicijnen en nog veel meer niet zo ver gevorderd zouden zijn. Trouwens, weet u waarom ik zo populair ben bij wetenschappers?

In afwachting dat u het antwoord op die vraag ontdekt tijdens uw bezoek, bieden we een kleine doolhofuitdaging met mijn verre neef: de gambiahamster-rat. Ook hij levert waardevolle diensten aan mensen door tuberculose op te sporen en een kostbare bondgenoot te zijn bij ontmijningsoperaties.

8. TERUG OP SCHOOL

Zin om te checken hoeveel uw leerlingen hebben onthouden van hun bezoek?

Test hen met deze toffe RATTUS Quiz :

Waar komt het woord rat vandaan?

De oorsprong van het woord is onduidelijk (het komt zowel in Germaanse als Romaanse talen voor), maar taalkundigen veronderstellen dat het een onomatopoeie is voor het geluid dat ratten maken wanneer ze knagen.

Denk je dat ik me meer was dan jij?

Ik was me tot 7 keer per dag.

Ben ik een echte veelvraat?

Ik eet elke dag 10% van mijn gewicht, wat vaak overeenkomt met 9 kg van jullie afval per jaar. Bedankt wie?

Denk je dat ik liever familiefeesten bijwoon of eerder een echte eenzaat ben?

Geef mij maar familie!

Denk je dat ik kan opduiken in jouw toiletpot?

Ik, de bruine rat, ben een uitstekende zwemmer. Ik kan me zelfs door wc-buizen voortbewegen en de lucht in de sifon gebruiken om op adem te komen voordat ik naar de wc-pot zwem.

Bekijk, als u kan, de volgende video met uw leerlingen:

<https://youtu.be/ot2VPBF6Kp4?si=wdlTSJVJA2o-pr-UY>

LA MINUTE
SAUVAGE

